

„Primorec“ izhaja vsakih štirinajst dni kot priloga „Soči“ brezplačno; drugače stane po pošti ali na dom pošiljan za celo leto 80 kr.; za tuje države več poštni stroški. „Soča“ z „Gosp. Listom“ in „Primorcem“ stane na leto 4 gld. 40 kr. — Uredništvo in upravnništvo je v Tržni ulici (Mercato) 12, II.

Primorec

Domači oglasi sprejemajo se le iz narodnih krogov. Plačujejo se: za šestostopno petit-vrsto enkrat 5 kr., dvakrat 9 kr., trikrat 12 kr., večkrat po pogodbi. Vsa plačila vrše se naprej. — Posamične številke se prodajajo po 2 kr. — Rokopisi se ne vračajo.

Obrtna šola v Gorici.

V torek 10. t. m. je imela na Dunaju osrednja komisija za obrtni pouk svojo drugo sejo. Poročevalec ministerski svetnik dr. Lind je predlagal, naj se odkloni prošnja za ustanovitev košarske šole v Bolcu, pač pa naj se dovoli enaka šola na Žagi. Mladeničem iz Bolca in okolice pa naj bi se s podporami pomagalo, da bi mogli obiskovati katerokoli obrtno šolo.

V istej seji je prišel v razgovor tudi vladin predlog, naj bi se preložil iz Marijana v Gorico oddelek za umetno mizarstvo in rezljarstvo, v Marijanu pa naj bi ostal samó oddelek za pletenje stolic. Proti temu predlogu ni bilo ugovora, pač pa se je celó sprožila in zagovarjala misel, naj bi se v Gorici osnovala večja strokovna šola po vzgledu one v Ljubljani.

Toda proti vladinemu predlogu, da bi ta šola v Gorici obsegala slovenski in italijanski oddelek, se je oglašil komisijski član dvorni svetnik Exner, namestujoč nenavzočega predsednika trgovske in obrtne zbornice v Gorici, in dejal, da Gorica je laško mesto, da torej slovenskega oddelka ni treba, in da Slovenci gredo lahko v enako šolo v Ljubljano. Za Exnerjev predlog so govorili še trije člani, proti njemu pa grof Attems, dr. Mikyska in Ivan Murnik. Slednjič je bil sprejet predlog Lobmayerjev, naj se za zdaj le prenese strokovna šola iz Marijana v Gorico, a naj se počaka z nadaljno uredbo, dokler se ne pokažejo uspehi italijanskega učnega jezika. Iz tega je razvidno, da vlada je hotela dati tudi Slovincem strokovno šolo, a da predsednik trg. in obrt. zbornice goriške baron Ritter se je temu z vso močjo uprl. Tu imamo torej predsednika obrtniške zbornice, ki je največji nasprotnik obrtnemu pouku edino iz uzroka, ker bi ga tudi Slovenci dobivali v slovenskem jeziku. — To je pač za nas Slovence takó strahovito razžaljenje, da ga ne bomo mogli nikdar pozabiti, nikdar odpustiti.

Slovenci se moramo z vso svojo silo upreti nakanam goriškega barona, ki noče vedeti, da je Slovencev tudi v Gorici dobra tretjina in da nas je v deželi nad dve tretjini, ki tudi trebamo obrtnega pouka. Čudimo se, da komisija ni vedela tega in da je sprejela nečuten upor barona Ritterja za suho zlató.

Ker je pa v Gorici samej tretjina Slovencev, ker je Gorica središče deželi, ki je v dveh tretjinah slovenska, in ker je ogromna večina obrtnikov, kojim je ta šola namenjena, slovenske narodnosti, zató v imenu slovenskega naroda svečano protestujemo proti sklepu rečene komisije in zahtevamo, da nova šola v Gorici mora imeti popolnoma enakoveljavno slovenski oddelek z italijanskim. Ako tega ne bo, potem bo jasno, da višji krogi hočejo poitalijančiti slovensko deželo, hočejo nam odtujiti obrtni stan, ki se poraja skoro edino iz srede našega naroda.

Mi smo prepričani, da se našemu protestu pridružijo vsi merodajni slovenski krogi, v prvi vrsti naša županstva, da se tako složno upremo sklepu osrednje komisije za obrtni pouk z dne 10. t. m., in da bomo zahtevali popolnoma enako strokovno šolo, kakoršna bo italijanska. Naša županstva gotovo ne bodo molčala, marveč krepko povzdignejo

svoj glas proti krivici, katero nam hoče priporiti naš vitežki — baron Ritter!

Goriške novice.

Naročnikom. — Z današnjo številko smo pričeli tretje četrtletje. Pri tej priliki moramo omeniti, da „Primorec“ nam pri naša še vedno le veliko dela in očitno izgubo. Tiska se v 1400 iztisih, ali posebnih naročnikov ima le okoli 400 (kajti naročniki „Soče“ ga dobivajo brezplačno). Zató se obračamo do svojih prijateljev na deželi, da bi širili naš listič med narod, kajti dokler ne bo imel vsaj 800 naročnikov, bo izguba še vedno prevelika. — Treba je namreč vedeti, da „Primorec“ je najcenejši slovenski list. Za 80 kr. dobé naročniki 26 števil, dočim izhajajo drugi polumesečniki le po 24 krat na leto; vrhu tega obsegajo številke „Primorca“ po 6 strani. Umevno je, da more le veliko število naročnikov pokriti razne stroške, katere nam uzroča list. Ako nam vsak naročnik pridobi le še enega novega naročnika, bo „Primorčevo“ stališče povsem utrjeno.

Dosledno naprej! — Naš urednik je poslal na pristojno mesto sledečo pritožbo:

Veslavno c. kr. okrožno sodišče!

Veslavno - isto izdaja na slovensko spisane uloge tudi slovenske odloke in razsodbe, kar je gotovo edino pravo in v zmislu veljavnih zakonskih določb. Toda tudi na vse slovenske uradne spise, ki so namenjeni strankam, pritiska uradni pečat v italijanskem jeziku, namreč: „I. R. Tribunale Circolare in Gorizia“.

To se mi ne zdi pravilno, kajti vse, kar je namenjeno slovenski stranki na slovensko ulogo, mora biti pisano ali tiskano v slovenskem jeziku. Tudi uradni pečat mora torej biti pritisnjen v jeziku, v katerem je spisano uradno pismo, ker to zahteva že potrebna enotnost, to zahteva zdrav razum, to zahteva enakopravnost proti eni deželni narodnosti, tukaj proti narodnosti slovenski, katere spada pod to c. kr. okrožno sodišče vendar veliko več nego italijanske. — Toda s tem, da se na slovenska uradna pisma pritiska uradni pečat v italijanskem jeziku — in v našem slučaju v jeziku velike manjšine deželnega prebivalstva — je to neka prednost, ki nikakor ni opravičena, nasprotuje duhu določb o narodni enakopravnosti in ki je za slovensko deželno večino naravnost razžaljava.

Tudi na slovenski spisano razsodbo z dne 26. marca 1894. št. 1490. Pen. mi je veslavno isto pritisnilo tak italijanski uradni pečat.

Proti takemu ravnanju, ki žali moj narodni čut in moj narodni ponos, kar kaže, kakor bi Slovenci ne bili vredni niti uradnega pečata, da bi ga mogli razumeti, in kar nas ponižuje kot nekako inferijorno pleme pred italijansko manjšino v deželi, se s tem

pritožujem

in prosim:

Veslavno c. kr. okrožno sodišče naj blagovoli zanaprej na vsa slovenski spisana uradna pisma pritiskati tudi uradni pečat v slovenskem jeziku, namreč: „C. kr. okrožno sodišče v Gorici“, a tudi slavn. c. kr. mestno-odredjenemu okrajnemu sodišču naj dá enako glaseč se ukaz.

Z ozirom na to, da sem pripravljen iti do zadnje instance, ako bi veslavnoisto ne hotelo ustreči moji prošnji, prosim, da se mi rešitev pismeno naznani.

V Gorici, 1. aprila 1894.

Andrej Gabršček,
urednik in tiskar.

Radovedni smo, kakó bo rešena ta pritožba; upamo pa, da nam Slovincem v korist. Višje deželno sodišče v Gradcu je o svojem času menda že izdalo neko naredbo zaradi uradnih pečatov, ki se pa povsod ne izvršuje. Nadejamo se, da si tudi v tem oziru, dasi se bo to zdelo marsikomu malenkostno, pridobimo svojo pravico.

Cerkveni govori v goriških cerkvah so v naslednjem redu: V stolni cerkvi vsako nedeljo in praznik ob 6. zjutraj. — Pri sv. Ignaciju na Travniku in pri sv. Vidu na Placuti vsako nedeljo ob 6. zjutraj. — Pod Turnom (pri sv. Roku) vsako drugo nedeljo ob 6. zjutraj. — V semeniški kapeli vsako nedeljo ob 3. popoldne. — Na Kostanjevici vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2½ popoldne za ude 3. reda sv. Frančiška.

Za slovensko Alojzijevešče v Gorici so darovali: P. n. gg. M. Jonko, velepos., 100 gld. Zucchiati, župnik 10 gld. Marinič, župnik, 6 gld. Jožef Kodelja, župnik, 5 gld. G. Alojzij Makovec je nabral na Berjah, 5 gld. Slavni občini: Rihemberg za l. 1894. 36 gld. Črniče 27 gld. 75 kr.; slavni deželni zbor v Gorici 150, gld. Gospa Nau v Kobaridu 2 gld. Kacafura, učitelj 1 gld.

Veliki vojašnici na Travniku v Gorici so dali prav čedno zunanje lice. To vest zabeležimo s posebno zadovoljnostjo, ker s tem se lepša lice našega lepega Travnika. — Toda prenovljena zunanost vojašnice bo delala nekako čudno sliko nasproti tičeči se častitljivi stari cerkvi sv. Ignacija, ki je znotraj sicer prav krasno prenovljena, od zunaj pa nosi še vedno staro, oguljeno obleko. Prav bi bilo, da bi se merodajni krogi domislili tudi zunanega lica omenjene cerkve, ker je res škoda, da takó umetna ornamentika ne dela na gledalca tistega utisa, kakoršen bi morala. Naši mestni očetje bi storili goriškemu mestu veliko večjo uslugo, ako bi za popravo zunanega lica te cerkve porabili tistih 500 gld., katere so baje dali gg. Venutiju, Maraniju in Kurneju, da so šli po svojih „luštih“ na Dunaj.

„Rinnovamento“ od zadnje sobote je objavil v furlanskem jeziku ostro satiro v verzih o potovanju gori omenjenih treh go-

spodov na Dunaj. Satira je takó izborna, da so se naši Goričani kar pulili za to številko našega vrlega časnikarskega druga. Po vsem mestu bilo je mnogo smeha in opravičenega veselja, da je furlanski satirik takó izborno naslikal znano trojico tukajšnjih židovsko-liberalnih politikastov.

Na goriškem ženskem učiteljskem je razpisano do 15. maja mesto c. kr. vadnične učiteljice na mesto pokojne Elodije Waller. Prosilke morajo biti poleg nemščine vešče tudi slovenskemu in italijanskemu jeziku.

V Gorici je umrl v ponedeljek pravoslavni škof Njeguš Nikolaj v 70. letu starosti. V torek so ga odpeljali v Trst in od tam na Črnogoro.

Zaplemba. — Redarstvo v Gorici je pretekli teden trikrat zaplenilo „Agramer Tagblatt“ v tukajšnjih kavarnah zaradi dopisov iz Gorice. Zaplembe so bile baje brzojavno ukazane iz Trsta.

Za gozdarje. — Pri c. kr. gozdnem ravnateljstvu v Gorici je razpisana služba gozdnega čuvaja z letno plačo 400 gld. Čas za prošnje do 15. maja.

Samomora. — Pretekli teden so našli fotografa Hermana Presel-a v Gorici mrtvega v njegovi delavnici. Govori se, da se je sam usmrtil. — Krojač Josip Batistič je skočil v Sočo za solkanskim pokopališčem in se utopil.

V Ločniku otvori „Lega“ v nedeljo svoj otroški vrt. Že ves ta teden štirje agentje lovijo otroke vanj. Nadlegovali so tudi tiste stariše, ki pošiljajo otroke v slovenski otroški vrt, a doslej brez uspeha.

Pretep. — 19-letni Ignacij Ferfolja iz Mirna je v soboto z nekim svojim tovarišem popeval slovenske pesmi v neki tukajšnji gostilni. — Približal se jima je neki Josip Russian, stanujoč na Gradu št. 2., in začel zabavljati; beseda je dala besedo in konečno je Russian zgrabil nož ter zabodel Ferfoljo v trebuh. Russiana so odpeljali v ječo, Ferfoljo pa v bolnišnico.

V Ajdovščini je imelo „Štursko pevsko društvo“ prirediti 15. in 22. t. m. veselici, pri katerih bi se pela opereta „Tičnik“. Ali ker je učeraj, kakor poročamo drugod, pogorela tamošnja predilnica, v kateri je večina društvenikov dobivala delo in zaslužek, odloži se veselica na poznejši čas.

V Mirnu pri Gorici se je vršila v sredo 11. t. m. volitev župana. Izvoljen je bil soglasno g. Vinko Faganel, ki je bil enkrat poprej za župana v Mirnu. Pri tej priliki so rodoljubni starašine zbrali 15 gld. za „Slogine“ učne zavode. — Kapelan č. g. Budin je pa zbiral za slovensko Alojzijevešče v Gorici. — Rodoljubnim darovalcem presrečna hvala v imenu naše mile slovenske mladine!

Iz Devina (!) je priobčila znana graška klepetulja „Tagespost“ dopis, kakó grozno da Devinci hrepené po laški šoli, katero naj bi ustanovila tamkaj „Lega Nazionale“. Naš dopisnik iz Devina je pred kratkim po vrednosti zavrnil tiste hujškače, ki bi radi nemir in zdražbo zasejali tudi v naš mirni Devin. Mi smo prepričani, da bi Devinci znali dostojno posvetiti takim spletkarjem, ako bi se drznili svoj židovski nos utakniti v to prijazno slovensko občino na bregu naše Adrije.

Laški delavel prihajajo zopet v ogromnih tolpah čez mejo služiti v Avstrijo

polente in slanikov. Kar posebne vlake jim morajo napravljati, da morejo vse te ljudi spraviti v notranje avstrijske dežele. Kakó jim je pač Avstrija dobra mamka, ki jih redi, da lakote ne poginejo.

„Lega Nazionale“. — Tudi v Fari pri Gradišču ob Soči ustanovljajo podružnico tega društva. — Slovenci odgovorimo takemu navduševanju za „Lego“ s tem, da toliko požrtvovalneje delujemo za namene družbe sv. C. in M. ter za „Slogine“ učne zavode v Gorici.

Osepnice. — V kobarški okolici pokazale so se na dveh krajih osepnice. Neki Koren iz Sužida jih je prinesel z Ogerskega in je umrl; doslej ni drugih slučajev. — V Staremselu je zbolela na njih neka ženska, ki je prišla iz Trsta.

Nesreča. — Josip Benčič, zidar iz Kojškega, je padel pri delu takó nesrečno, da se je hudo pobil na glavi, vsled česar je kmalu potem umrl.

Ponarejeni desetaki. — Zadnje čase so začeli krožiti tudi ponarejeni desetaki. Spoznati jih je lahko, ker v besedi Majus na madjarski strani je črka s obrnjena narobe (takó-le: Majus). Ponarejeni bankovci so doslej dveh vrst, namreč serija 1613 N.o 062.282 in serija 1013 N.o 062.181. — Ženski glavi nista pokriti s pikami, marveč z drobnimi križci.

Mavrica po noči. — Na veliki četrtak po „Zdrava Marija“ se je deloma zjasnilo na južni strani od Gorice s sivimi oblaki prepreženo nebo, posijal je mesec in vsled lomljenja bledih luninih žarkov v dežnih kapljicah, okrasil je nebo s svetlo-belkastim pasom. Vse običajne barve spojile so se v svetlo-belo. Neobičajna nočna prikazen.

Slap na Tolminkem. — Zdaj še le spoznavajo ljudje, kako neprikladen je poštni urad v Dol. Tribuši. Dva trgovca nogovic in sploh pletarstva imamo tu, ki sta jedina v celem tolm. glavarstvu, ker ta obrt je omejena le na občine idrijske doline in Šentviškogorske planote. Ta dva trgovca morata pakele nogovic pošiljati v eno uro oddaljeno Tribušo, od koder se potem zopet pripeljejo na Slap i dalje. V desetih letih so trije trgovci **tri nove hiše sezidali**. Če bi družega ne bilo, to dovolj jasno spričuje, ali je potreben poštni urad na Slapu.

Z Livka nad Kobaridom smo dobili obširen dopis, ki toži o slabih cestah in poteh v tamošnji občini. Posamične vasi so prav slabo zvezane druga z drugo, dasi bi bile lahko prav lepe poti z ne velikimi stroški. Prva cesta, ki drži do Peratov in do Avse, je v silno slabem stanu; graditi so jo začeli l. 1871., od takrat pa je ni nihče več popravljal, da dandanes že ni več za rabo. Pot nad Perati v takó zvane „Klance“ je pa že popolnoma uničena, ker ob deževnem času se vali z Matajurja voda in kamenje, da je že vsa zasuta. Prav slaba pot je tudi od Livka skozi Golobe doli po bregu do Globoščaka, o kateri je bilo v „Soči“ že mnogo pritožb, katerih tu ne bomo ponavljali. Že veliko let se dela na tej cesti, veliko je že stala denarja in še več robot, a le malo se pozna, kajti kar se naredi v nekaterih letnih časih, se uniči v drugih. — Dopisnik prosi cestni odbor in druge merodajne oblasti, da bi začele nekoliko več pozornosti obračati cestam in potem v livški županiji. Ta želja dopisnika zdi se nam povsem opravičena.

Sadjarska društva. — V Soški dolini so začeli ustanavljati sadjarska društva, ki bodo veliko koristila blagostanju našega tamošnjega ljudstva. Pri Sv. Luciji so ustanovili tako društvo lani, letos v Kobaridu, a v Kanalu ga ustanovljajo. — „Sadjarsko društvo“ v Kobaridu je najelo velik vrt in v njem že letos nasadilo okoli 2000 drevesc. Divjaki jablan se bodo cepili s tremi vrstami cepičev takih vrst, ki v kobarški okolici dobro uspevajo. To je prav dobra misel, kajti za kupčijo moramo imeti veliko sadja ene same vrste. — Častitamo Kobaridcem, da so takó hitro priredili tudi društveni vrt, ki bo gotovo v veliki meri dajal Kobaridcem in okoličanom ono, kar bi že davno moral vsaj deloma dajati tamošnji obširni šolski vrt, na katerem se sadi krompir, fižol, šparglji, zelje, salata, itd. itd.

V Ajdovščini je pogorela učeraj zjutraj tamošnja predilnica; požar so zapazili ob 4. zjutraj, a štiri ure pozneje so ostale same gole stene. Ogenj je bil strašen; ves trud, da bi ogenj pogasili, je bil brezuspešen. — Ta predilnica je že tretjič pogorela, od kar obstoji. Koliko rodbin bo zdaj brez kruha!

Zopet otrok zgorel. — V Ločniku je 5-letna deklica Marija Kraševac (Crassoviz) prišla preveč blizu ognja, da se ji je krilo vnelo; zaradi opeklin je potem umrla.

Zopet samomor. — V torek zvečer se je na Rojicah s pasom obesil 58-letni železniški sluga Jakob Mustek. Bil je udan žganju.

Iz Tolmina. — Dne 2. t. m. začela je posojilnica delovati. Imelo bi se to že zdavno zgoditi, ali knjige so dospele še le na veliki petek.

Ob deseti uri je bila tiha sv. maša, katero je služil preč. g. dekan. Pred mašo se je pel „Veni Creator“. Udje načelstva in nadzorstva so bili navzoči skoraj v polnem številu. Tudi lepa množica vernega ljudstva se je bila zbrala pri tej slovesnosti.

Po sv. maši so se nadzorniki in udje načelstva zbrali v občinski pisarni, da bi se skupno posvetovali. Pri seji se je določilo, da hranilne vloge se bodo obrestovale *po 4½%, izposojevalo se bode na hipoteke (z vknjižbo) po 5%. Dovolilo se je pa načelstvu, da sme po potrebi in razmerah več kakor 5% zahtevati, nikakar pa ne več kakor 6%. Ob enem se je zahtevalo pri seji, da mora poslovanje ostati strogo tajno, nihče izmed načelstva ali nadzorstva ne sme objavljati, koliko je ta ali ta vložil, ali pa si izposodil, ker to nikomur ni ljubo. Vrh tega bi zadruga zgubila na kreditu in zaupanju. Ta ukrep nadzorstva in načelstva je jako važen.

Uradni dnevi so ponedeljek in četrtek od 10.—12. zjutraj. Ako je ta dan praznik, odpade jeden uradni dan za tisti teden.

O poldne je bilo skupno kosilo pri g. Oskarju Gabrščeku.

Z ustanovitvijo tega zavoda se je naredil velik korak na narodno-gospodarskem polju.

Iz Kozane, 3. aprila. — Dne 31. marca t. l. je imelo novo starašinstvo kojščanskega županstva v naši občini, kjer je sedaj županstveni sedež, pod predsedstvom novega našega župana, vrlega narodnjaka gosp. Antona pl. Reje, svojo prvo sejo. Že pri tej prvi seji je vrli mož pokazal, da se nismo nad njim varali, ko smo se, kar nas je tu odločnih rodoljubov, potegovali za njegovo

izvolitev županom. — Pri tej seji stavljal je namreč predlog, ki ga je vrlo dobro podkrepil, slikaje vestno in temeljito občudovanja vredni boj, kojega bijejo goriški Slovenci proti raznarodanju svojih otrok, — naj ga slavno starašinstvo pooblasti, poslati iz občinske blagajnice znesek 50 kron vodstvu polit. društva „Sloga“ kot podporo za vzdrževanje „Sloginih“ učnih zavodov. — Starašinstvo, ki je bilo polnoštevilno zastopano, je ta predlog z navdušenjem odobrilo, za kar mu bodo goriški stariši otrok, ki „Slogine“ učne zavode pohajajo, izvestno srčno hvaležni. Ker je sedanji župan, g. Anton pl. Reja, ne le iskren narodnjak kremenitega značaja, ampak tudi izvrsten gospodar, upati je, da se tudi občinsko gospodarstvo našega velikega, da, še prevelikega županstva, polagoma zboljša. V tej nadi kličem: Živio gosp. župan! Živili gg. starešine!

Iz Kobarida, 9. aprila. — Na vabilo osnovalnega odbora za ustanovljenje „Sadjarskega društva“ za Kobarid in okolico v zadnji „Soči“ zbralo se je zdato število kmetovalcev iz Kobarida in njegove okolice pri g. Antonu Juretiču v „Čitalnici“. Zbora se je vdeležil tudi g. kapelan. Učitelj g. Jos. Rakovšček je otvoril zborovanje, pripovedujoč g. zborovalcem o nalogi in uspehu osnovalnega odbora. Prečitala so se društvena pravila, katera je visoko c. kr. namestništvo potrdilo. Zborovalci so navdušeno pozdravljali in pritrjevali resni in opravičeni želji o zbolšanju žalostnih razmer na gospodarskem polju. Konečno se je vršila volitev s sledečim izidom: predsednikom je bil izvoljen g. Janjo Gruntar, podpredsednikom g. Anton Miklavič, blagajnikom g. Anton Juretič, tajnikom in predstojnikom vrta g. Josip Rakovšček; odbornikom za Sužid g. Ivan Breška, za Livek g. Ivan Šekli, za Kred g. Ivan Ivančič, za Trnovo g. Anton Fon, za Drežnico g. Josip Kranjec, za Ljubušnje g. Fran Uršič, za Idriško g. Fr. Sivec. Kobariska občina dovolila je društvu 30 gld. podpore, s katero se je položil temeljni kamen v obče potrebnemu in prekornemu društvu. Upati je, da pristopi veliko število udov, ker znaša letnina samo bornih 50 novčičev ali 1 krono. Dal Bog, da bi to društvo poglavo krepke korenike, da bi lahko kljubovalo oviram ter se vspelo v mogočno drevo.

Narodnjak.

Tržne cene v Gorici. — Kava santos 158 do 160, sandomingo 165, java 168, portoriko 176 do 185, moka 185, cejlon 188. — Sladkor 36 $\frac{1}{4}$. — Petrolij v sodu 18 $\frac{3}{4}$, v zabojih 5.80 gld. — Slanina (špeh) 52 do 58. — Maslo surovo 78, kuhano 92.

Moka: I. gld. 13.10, II. gld. 12.40, III. gld. 11.20, IV. gld. 10.70, V. gld. 10.40. — Otrobi debele 5 gld., drobne 4.10 gld. — Turšica 5.80, činkvanti 6 gld., bela 5.60. — Vse cene se razumejo na kvintal ali 100 kilov; manjše množine so primerno draže.

Na sadnem in zelenjadnem trgu vidimo poleg špargljev tudi že grah; oboje je še jako drago.

Ostala Slovenija

Tržaški Slovenci so ustanovili samostojno kmetijsko družbo, ker se dosedanja enaka laška družba ne mara ozirati na opra-

vičene zahteve slovenskega prebivalstva. V nedeljo so imeli ustanovni shod, ki je odobril pravila, katera priobči „Edinost“.

Javna skladišča v Trstu je sprejela država že 2. t. m. Uradniki so že prisegli. Zakon o tej spremembi uprave javnih skladišč pride prihodnji teden v zbornico poslancev na Dunaju.

V Ričmanjih se je sešla dne 19. marca velika množica pobožnih romarjev; pri sv. spovedi in sv. obhajilu jih je bilo blizu 1000. Sv. opravilo se je vršilo v lepem redu. Slovesni govor je imel preč. g. kanonik J. Križman, ki je v jednatih besedah razlagal krasne čednosti velikega svetnika sv. Jožefa, ter vnel verne poslušalce, da bi jih posnemali. Slovesno sv. mašo je pel vlč. g. J. dr. Ivančič, škofijski kancelar. V povzdigo slavnosti je mnogo pripomogel tudi novi pevski zbor, ki se je nedavno ustanovil v Ričmanjih, ter ta dan pokazal, da smemo gojiti o njem najboljše nade.

V Ljubljani se je vršil v nedeljo volilni shod, ki je postavil kandidate za prihodnje mestne volitve, ki bodo od 16. do 21. t. m. Shoda se je udeležilo do 300 volilcev. Tudi „Slovenčeva“ stranka je bila zastopana s kakimi 50 volilci. Shod je v I. in II. razredu kandidoval vse dosedanje zastopnike, le v III. r. je izpustil dva dosedanja zastopnika, ki nista bila dovolj odločna pristaša narodno-napredne stranke.

Na Gorenjskem so podpisali mnogi volilci grofu H o h e n w a r t u zaupnico; podpise so zbirali vladni možje, duhovniki in nemškutarji. Pač čudna koalicija! — Gorenjci so dokazali s to zaupnico, kakó nizko stojé na politički lestvi. Ves slovenski svet se čudi tej zaupnici, ki dokazuje, kakó grozno smo Slovenci navajeni hlapčevati.... Velika nespametnost od nas Slovencev je bila že ta, da smo sploh volili grofa Hohenwarta, ki se je vselej smatral za Nemca, za nas pa nima ni razuma ni sreča; a da mu Slovenci podpisujejo še zaupnico potem, ko je ustvaril koalicijo, to presega vse meje narodne konfuznosti.

Slamnikarstvo na Kranjskem je začelo pešati. Kranjski deželni odbor namerava priskočiti s podporo na pomoč tej domači obrtniji. — Slamnikarstvo na Kranjskem (okoli Kamnika) je staro že nad 100 let. Zdaj je tamkaj 10 tovarn, namreč 8 v Domžalah in 2 v Mengšu; v njih dela po zimi od 500 do 600 delavcev. — Propadanju te obrti je uzrok, da morajo slamo od daleč uvažati na Kranjsko, ker domača slama ni za rabo. Uvažajo kitajsko, florentinsko, beneško in švicarsko slamo.

Na Bledu so ustanovili pevsko društvo, ki šteje okoli 50 pevcev in pevk. — Naj bi le pogosto nastopali in dokazovali takó tujcem, da krasni Bled je na zemlji slovenski.

Beneška Slovenija. — 37 letni Josip Martinič v Trčmunu pod Matajurjem (dobro uro od Livka) je umoril svojo mater. Porotno sodišče v Vidmu ga je obsodilo na 30 let ječe.

Čedadski župan (sindak) Alojz Coccian je postal vitez „italijanske krone“ (Corona d'Italia).

Družba sv. C. in M. za Istro je imela 4. t. m. svoj prvi občni zbor v Opatiji. V kratki dobi 9 mesecev je nabralo že 14.426 gld. — Ker veliko darujejo za družbo tudi Hrvatje v banovini, šel je predsednik dr.

Dinko Vitezić osebno v Zagreb, zahvaljeval se na veliki denarni in moralni podpori, ki prihaja od tamkaj v tužno Istro.

„Družba sv. Mohorja“ se letos preseli v svojo krasno novo hišo, ki je ena najlepših v Celovcu. Dom naše slavne Mohorjeve družbe nam je ob enem dokaz, kaj moremo Slovenci vse narediti, ako smo složni. Slavnostno posvečenje novega doma se bo vršilo meseca maja ali junija; udeležé se ga gotovo po deputacijah Slovenci vseh dežel, med katerimi tudi poknežena grofovina goriška-gradiška ne zaostane.

Ne v Ameriko! — Že večkrat smo opozarjali rojake na veliko gospodarsko stisko, ki je nastala v Združenih državah. Največ škode imajo po tej stiski delavci, a vzlic temu silijo naši ljudje še vedno v Ameriko, prav kakor bi bila to obljubljena dežela. V Novem Jorku izhajajoči slovenski list „Glas Naroda“, ki je o ameriških razmerah jako dobro poučen, objavil je v zadnji številki članek, ki se glasi:

Ponižno prošnjo imamo in to iz domoljubja do slovenskih listov v nam toliko ljubljene domovini slovenski. Pišite sedaj onstran velikega oceana, da naj ne hodijo Slovenci v Ameriko. Prosimo tudi prečastito duhovščino, da naj pove našim rojakom, da tu ni nič. Po Ameriki tava in čaka na stotisoče ljudi raznih narodnostij in delavci vsakovrstnih strok. Rudokopi in livarne v Koloradi počivajo, ker je cena srebru toliko padla, da se pridelovanje ne izplača več; v premogokopih po Pensilvaniji in drugih državah so delavcem zaslužek znižali, da o prihranitvi niti govora ni. Malo katera podjetja delajo pri prejšnji plači, začelo se bode pač delati, ko sneg skopne, skrajni čas je tudi, ali na to čaka že tisoče in tisoče rok, katere že po več mesecev delale niso; zaslužek znižuje vsaka tovarna in podjetje in to znatno. Po New Jorku in Chicagi pohaja nad 100.000 ljudi. Pri javnih delih, katera so namenjena v pomoč brezposelnim ljudem, cvete korupcija in ubogi delavci dobé komaj ostanke, itak bogati podjetniki pa debelé. Po nekaterih rudokopih za železo niti eden dolar na dan ne plačujejo.

Vemo, da marsikaterega Slovenca pomladansko solnce zablja, da bi dom zapustil, toda v Ameriko nikar, če tudi kak rojak domu piše, da je „boljše“, ne sem, ker nima poroka, kako dolgo bode delo trajalo. Predno pride mo v Ameriko v boljši položaj po tej neznosni stiski, potreba bode par let in marsikak štrajk.

Še jedenkrat ponovimo našo prošnjo: odsvetujte vsakemu v Ameriko, da se ne bode kesal, ko bode prepozno. Tudi mora vsakdo pri ukrepanju denar pokazati in če izseljevalnemu komisarju svota ne zadostuje, zavrnejo ga. Nismo nič pretirali, položaj je res žalosten, da, neznosen!

RAZNOTEROSTI.

V Pragi je umrl eden glavnih nemških stebrov dr. Schmeýkal. V nedeljo se je vršil velikanski pogreb; udeležili so se ga tudi mnogi državni poslanci. Minister Plenar je govoril na grobu.

Lesne razpoke zamaži s to smolo: Vzemi jednake dele smrekove smole in voska, stopi nad ognjem ter prideni raztopini jako malih odlomkov istega lesa, in sicer kolikor moči mnogo. Ako je smola že raztopljena, zamaži z njo razpoke v lesu.

Svetilke se osnažijo. Voda zmeša naj se z ugasnenim apnom, da postane mleku podobna. S to spojino splahne naj se posoda, ki jo hočemo osnažiti. Ta mleku podobna kislina spoji se namreč z ostanki kamenega olja (petroleja) v neko vrsto mila, ki potem posodo omije. Ako se hoče tudi najmanjši duh po kamenem olju odpraviti, naj se večkrat posoda s to kislino izplahne, kislini pa naj se pridene še malo kalcijevega klorirja. Gorkota more to snaženje pospeševati.

Madeže od olja, masla, masti moreš odpraviti iz volnenega sukna na ta način: Omoči ponesnažen kraj z vodo, vzemi gobico ter jo pomoči v terpentinovno olje ali bencin, z gobico potegni parkrat preko madeža; na to položi kosček filtrirnega papirja na madež ter podrgni po njem z vročim likalnikom, potem se naj blago opere v vodi, v kateri se je raztopilo milo.

Sodom odvzameš neprijeten duh po lesu ako jih napolniš z apnenom vodo, kateri si primešal lugaste soli. Sod pusti na to 6—8 dni pri miru, potem ga pa izplahni z vodo. Ako rabiš tekočino večkrat, primešaj jej vselej še malo apna in lugaste soli.

Lesene pipe za sodove napraviš trdne, ako jih omočiš v raztopljen 150—160° C. vroč parafin ter jih notri držiš 5 minut dolgo. Na ta način zamaši parafin vse najmanjše luknjice v lesu ter brani, da ne vstopi voda v les; voda namreč navadno razje les ter ga uniči.

Spretnost nemških tehniških zavodov. Že od meseca maja minolega l. je avstrijski parnik „Miramar“ v ladijestavbarkem zavodu v Schichavu poleg Danciga na popravku. Zavod je napravil z avstr. vlado pogodbo, v kateri je določeno, da mora plačati zavod globo 100.000 mark, ako poprava ne bode baš po pogodbi. Te dni poskusili so popravljene stroje „Miramara“ in ladija res ni dosegla brzosti, katero bi morala imeti po pogodbi. Zavod je plačal 100.000 mark.

Anarhisti — ponarejalec denarja. V Madridu našli so pretekli teden nekje v mestu železno bombo, težko več kgr. Policija iskala je anarhiste, kateri so utegnili položiti to bombo; njih sicer ni našla, zasledila je pa o hišnih preiskavah dobro urejeno „družbo za ponarejanje denarja“. Zaprli so veliko oseb.

Zameti v Italiji. Iz Catabare poročajo, da so bili tam začetkom tega meseca skozi tri dni silni zameti pri 9 stopinjah mraza. Po bližnjih vaseh da je zavlada silna beda, ker je bil promet pretrgan in so pošla vsa živila. — V Mesini so bili v noči dne 3. t. m. hudi viharji s snegom, nevihto in točo kakor orehi debelo. — Strela je pa ubila 4 ljudi.

Zanimive poskušnje z avstrijskimi repetirkami so se vršile te dni v Bukareštu, ker jih je z malimi spremembami uvedla tudi Rumunska v svoji vojski. Streljalo se je na 30 mrtvih človeških trupel in na 8 živih konj iz daljave 50—1400 metrov. Trupla so bila oblečena in s priprostim strojem po koncu postavljena. Na 600 m. daljave prebila je jedna kroglica tri zapored stoječa trupla, dve kroglici pa sta prebili dve trupli. Na 100 metrov bilo je prestreljeno jedno truplo in trije živi konji. Jeden konj je bil takoj mrtev, dva pa težko ranjena, da so ju morali pobiti. Na 1400 m. je bil učinek skoraj isti. Na 50 metrov je bilo prestreljenih 15 trupel, na 100 m. 8 trupel. Kroglice prodrle so celo železne tablice.

Nesreča. V Petrogradu se je razpršila v zrak neka tovarna umetelnih ognjev. 11 oseb je raztrganih, 7 ranjenih.

Mučenje vojakov v Italiji. Veliko hrupa je povzročila interpelacija posl. Zabeo na vojnega ministra o grozovitostih, s katerimi je neki poročnik konjice uzročil smrt jednega novince. Dal ga je namreč zvezati na plašnega konja ter ga potem podil po dirkališču. Slednjič se je vojaku zaveza odvila, padel je na tla, ter si razbil črepinjo. Vojni minister je sicer tajil, da bi se dogodilo kaj takega, ali interpellant se je sklicaval na 27 prič.

Ukradene bombe. Dne 4. t. m. ukradli so neznani hudodelci iz kletij pod trdnjavo Monte della Guardia pri Bolonji 275 bomb, od katerih vsaka tehta 7 kgr. Nikakor se ne more razumeti, kakó se je mogla spraviti teža 1925 kgr. iz trdnjave, ne da bi bile opazile straže. Vojaški poveljnik je dal zapreti več sumnih vojakov. O bombah ni sledu. Uboga Italija!

Grozen čin blaznega. Iz Kovazne (komitat Haromsak, na Ogrskem) se poroča, da je neki Mojzes Szucs, katerega je bila občina spravila v norišnico v opazovanje, od koder so ga pa zopet odpustili. Vrnivši se domov, je zapodil ženo od hiše, svojega 4-letnega sinčka pa zavl na posteljo, ter znosil potem razno hišno orodje k postelji, ter zažgal. — Slednjič se je vrgel i on na posteljo. Ko se mu je obleka unela, je letel iz sobe, ter se vrgel na dvorišču v vodnjak, — kjer pa so ga ljudje rešili smrti — ko je sin njegov že zgorel.

Zdravnik — človekožre. O nekem arbskem zdravniku poročajo listi, da je pri razparanju nekega samomorilca odrezal mu pol jeter in jih dal v neki gostilni napraviti ter jih sam jedel in dajal drugim, da so jih jedli.

Najdaljše ulice na svetu. Mej velikimi mesti ima Filadelfija najdalje ulice. Tako je ulica Secondstreet dolga 15 angleških milj, ulica Germantownu in Riegavenue po 10 angl. milj. Bervadstreet je dolga 9³/₄ ang. milj, Frankfurt-avene pa 8 ang. milj. Angleška milja je dolga nekaj nad poldrugi kilometer.

Nove tiskarske črke. Knjigotržec Rudolf Abt v Pasovu je dobil patent za izdelovanje tiskarskih črk iz neke nove tvarine. Nove črke so jako trpežne in elastične in imajo še to prednost, da so mnogo lažje nego dosedanje svinčene; vrh tega so zdravju popolnoma neškodljive.

Princesinja - nuna. Hči belgijskega kralja, princesinja Klementina, izbrala si je po smrti svojega zaročenca samostan. V kratkem ustopi v neki plemenitašk samostan v Avstriji.

Nezvest častnik. Kakor poročajo iz Bukarešta, izneveril je denarničar tamošnjega vojaškega kluba, topničarski poročnik Ivan Filastrato, 82.000 frankov klubovega imetja in pobegnil z novci.

Izdajatelj in urednik A. Gabršček.
Tiska „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček.

I. Cej gostilničar v Židovski ulici št. 5 toči naravno brisko vino.

Andrej Jakil, tovarnar usnja v Rupih, ima svojo prodajalnico v Gorici na levem voglu s Kornja v Gosposko ulico. Usnje in podplate vseh vrst prodaja po zmernih cenah. Enako druge potrebščine za čevljarje.

Franc Bensa v ozki ulici št. 8 v Gorici, prodaja vsakovrstno usnje, podplate, kopita, sploh vsa orodja in potrebščine za čevljarje. Zagotavlja dobro blago po zmernih cenah zato se sl. občinstvu priporoča za obilen obisk.

Franjo Jakil

tovarna kož v Rupih p. Miren in zaloga usnja v Gorici Raštel št. 9.

Novine Franc,

mizarski mojster, ima svojo delavnico v Ozki ulici (Via Stretta) v Gorici št. 1. Priporoča se slovenskim rojakom.

Naznanilo.

Zaloga vrhniškega piva, pod vodstvom **Joška Rovana v Robatišču št. 18.** priporoča se P. N. gostilničarjem v mestu in deželi za cenjena naročila. Gene piva za deželo so jako znižane. Steklenice napolnjene so v pijarni na Vrhniki - za kar se rabi izključno le dobro uležano pivo.

Ivan Drufa

na Travniku, ima bogato zalogo vsakovrstnega usnja ter raznega orodja in potrebščin za čevljarje. Prodaja na drobno in na debelo.

Ivan Reja

krčmar „Alla Colomba“ za veliko vojašnico na desnem voglu v ulico Morelli, toči domača vina in ima domačo kuhinjo. Cene prav zmerne.

Anton Obidič

čevljar v Semeniški ulici št. 4. se priporoča Slovencem v mestu in okolici za blagohotna naročila.

Ivan Kavčič

veletržec na Kornu ima zalogo Dreherjevega piva ter žita, moke, soli in otrobij.

Ivan Dekleva

veletržec z vinom v Gorici ima v svojih založnicah vedno na izbiro vsakovrstna domača vina bela in črna istrijska ter bela dalmatinska. Pisarnica se nahaja v Magistratni ulici. Prodaja na debelo.

Anton Fon

v Semeniški ulici ima prodajalnico vsakovrstnih klubukov in kap ter gostilnico. Toči vedno dobra in naravna vina.

Spominjajte se o vsaki priliki šolske dece v „Sloginih“ učnih zavodih.

Anton Koren

trgovec v Gosposki ulici, prodaja razno lončarsko, porcelanasto in stekleno blago, reže in vklada šipe v okna, reže in napravlja okvirje za zrcala in podobe.

Peter Birska

gostilničar pri veliki cerkvi (Corte Caravaggio št. 4.) priporoča sl. občinstvu izborna domača vina, vedno dobro sveže pivo, domačo kuhinjo; postrežba točna.

Ivan Pečenko

veletržec z vinom (na debelo v Vrtni ulici št. 8 poleg ljudskega vrta na desno) prodaja nad 56 litrov po najnižjih cenah pristna bela in črna vina, in sicer: vipavska, furlanska. — Zagotavlja dobro, pristno blago, točno postrežbo in nizke cene.

Ant. Jeretič

za veliko vojašnico v Gorici prodaja vse izdelke, ki spadajo v šolsko in pisarniško rabo kot: papir, peresa, svinčnike, knjižice, knjige za upisovanje, itd. Pisanke in risanke iz do-brega papirja izdeluje v svoji delavnici, na kar se slavno učiteljstvo še posebej opozarja.

Martin Poveraj

civilni in vojaški krojač v Gorici, priporoča svojo veliko zalogo blaga kakor tudi gotovih oblek. Dalje: srajce, spodnje hlače, zavratnice, civilne, vojaške in uradniške ovratnike, sablje z vso opravo, zlate in sreberne zvezde, skratka: vse, kar je potrebno za gospodo vsakega stanu. Obleke po naročilih izdeluje točno in po nizki ceni.